

Mnenje Evropskega ekonomsko-socialnega odbora – Predlog direktive Evropskega parlamenta in Sveta o spremembi Direktive 2011/65/EU o omejevanju uporabe nekaterih nevarnih snovi v električni in elektronski opremi

(COM(2017) 38 final – 2017/0013 (COD))

(2017/C 345/18)

Poročevalec: **Brian CURTIS**

Zaprosilo	Svet, 20. 2. 2017 Evropski parlament, 1. 2. 2017
Pravna podlaga	člena 114 in 304 Pogodbe o delovanju Evropske unije
Pristojnost	strokovna skupina za kmetijstvo, razvoj podeželja in okolje
Datum sprejetja mnenja strokovne skupine	15. 6. 2017
Datum sprejetja mnenja na plenarnem zasedanju	5. 7. 2017
Plenarno zasedanje št.	526
Rezultat glasovanja (za/proti/vzdržani)	139/0/4

1. Sklepi in priporočila

1.1 Evropski ekonomsko-socialni odbor (EESO) meni, da je sprememba direktive pravočasna in potrebna, da se preprečijo ovire v trgovini in izkrivljanje konkurence v EU.

1.2 EESO ugotavlja, da sta bila izvedena obsežno posvetovanje z zainteresiranimi stranmi in ocena učinka ter da so njeguni rezultati upoštevani v predlogu Komisije.

1.3 EESO se strinja, da se iz gospodarskih in kulturnih razlogov orgle izključijo iz področja uporabe direktive, saj bo to pripomoglo k preprečitvi izgube do 90 % delovnih mest v tem sektorju in letne izgube v višini do 65 milijonov EUR do leta 2025.

1.4 EESO se strinja, da se ne-cestni premični stroji s traksijskim pogonom izključijo iz področja uporabe direktive. Tako se bo z odpravo izkrivljanja trga pri obravnavi strojev podprl razvoj industrije v sektorju.

1.5 EESO meni, da zgolj ta direktiva ni dovolj za uresničitev najpomembnejše prednostne naloge v zvezi z ravnanjem z odpadki, tj. preprečevanje nastajanja odpadkov. Priporoča, da se za izpolnitev teh ciljev kombinirano uporabljajo direktiva o omejevanju uporabe nekaterih nevarnih snovi, direktiva o okoljsko primerni zasnovi ter direktiva o odpadni električni in elektronski opremi.

2. Splošne ugotovitve

2.1 Razlogi za predlog in njegovi cilji

2.1.1 Direktiva 2011/65/EU (v nadaljnjem besedilu: direktiva RoHS 2) določa pravila za omejevanje uporabe nekaterih nevarnih snovi v električni in elektronski opremi (EEO). Določbe direktive RoHS 2 se uporabljajo za vso EEO, dano na trg EU, ne glede na to, ali je proizvedena v EU ali v tretjih državah. Direktiva RoHS 2 zadeva zlasti industrijske proizvajalce, uvoznike in distributerje EEO ter tudi odjemalce EEO.

2.1.2 Direktiva RoHS 2 obravnava najpomembnejšo prednostno nalogo v zvezi z ravnanjem z odpadki, tj. preprečevanje nastajanja odpadkov. Preprečevanje nastajanja odpadkov vključuje ukrepe za zmanjšanje vsebnosti škodljivih snovi v materialih in proizvodih. Z zmanjšano količino nevarnih snovi v električnih in elektronskih odpadkih se olajša ravnanje s takimi odpadki. Spodbuja se ponovna uporaba proizvodov in recikliranje rabljenih materialov, s čimer se podpira krožno gospodarstvo.

2.1.3 Direktiva RoHS 2 je potrebna za preprečevanje ovir v trgovini in izkrivljanja konkurence v EU, kar bi se lahko zgodilo v primeru neskladij med zakoni ali upravnimi ukrepi za omejevanje uporabe nevarnih snovi v EEO v različnih državah članicah. Prav tako prispeva k varovanju zdravja ljudi ter okolju primerni predelavi in odstranjevanju odpadne električne in elektronske opreme.

2.1.4 Direktiva RoHS 2 je prenovljena predhodna direktiva RoHS, tj. Direktiva 2002/95/ES (v nadaljnjem besedilu: direktiva RoHS 1). Obe direktivi sta spodbudili zmanjšanje nevarnih snovi po vsem svetu: več držav, vključno s Kitajsko, Korejo in ZDA, je razvilo zakonodajo, podobno direktivam RoHS. RoHS 2 je uvedla nove opredelitve pojmov in razširila področje uporabe na medicinske pripomočke ter instrumente za spremljanje in nadzor. Učinek teh določb je bil ocenjen s predlogom Komisije iz leta 2008. Direktiva RoHS 2 pa je uvedla še več sprememb: z novo kategorijo 11 je uvedla „odprto področje uporabe“: „druga EEO, ki ni zajeta v nobeni od zgornjih kategorij“. S temi spremembami se direktiva uporablja za vso EEO (razen opremo, ki je izrecno izključena) in podaja širšo razlago EEO, ki temelji na novi opredelitvi odvisnosti od električne energije. Te določbe glede „odprtega področja uporabe“ ob vključitvi v RoHS 2 niso bile posebej ocenjene.

2.1.5 Komisija je na podlagi odprtega področja uporabe, uvedenega s prenovitvijo leta 2011, dolžna preučiti potrebo po spremembi področja uporabe direktive. Komisija je to oceno izvedla in odkrila več težav v zvezi s področjem uporabe direktive RoHS 2, ki jih je treba odpraviti, da bi se preprečilo, da bi zakonodaja imela neželene učinke. Brez predloga Komisije bi se po 22. juliju 2019 pojavile naslednje težave:

- onemogočitev operacij na sekundarnem trgu (npr. ponovne prodaje, prodaje rabljenih proizvodov) za EEO, ki je na novo vključena v področje uporabe. Temu pravimo „dokončno prenehanje“ (angl. *hard-stop*);
- odprava možnosti za popravilo z rezervnimi deli podskupine EEO, ki je na novo vključena v področje uporabe in je bila pred navedenim datumom legalno dana na trg;
- različna (škodljiva) obravnava ne-cestnih premičnih strojev s kablisko povezavo v primerjavi s sicer enakimi stroji na baterijski ali motorni pogon (trenutno so izključeni iz področja uporabe direktive RoHS);
- dejanska prepoved dajanja orgel (kot neskladnih z direktivo RoHS zaradi svinca, ki se uporablja za proizvodnjo želenega zvoka) na trg EU.

Te štiri težave bi lahko vplivale na trg EU, proizvajalce in državljane ter povzročile negativne gospodarske, okoljske, socialne in kulturne učinke.

Predlog Komisije zato obravnava težave glede področja uporabe, ki jih ni mogoče odpraviti z nadomestitvijo snovi ali z izjemami in smernicami, na primer za posebne skupine proizvodov, ki se soočajo s stalno težavo glede skladnosti, ali za primere, ko določbe o področju uporabe povzročajo izkrivljanje trga. To zadeva:

- operacije na sekundarnem trgu za EEO iz direktive RoHS 2, ki niso bile zajete v področje uporabe direktive RoHS 1;
- rezervne dele za EEO iz direktive RoHS 2, ki niso bili zajeti v področje uporabe direktive RoHS 1;
- ne-cestne premične stroje na traksijski pogon s kablisko povezavo;
- orgle.

Predlog obravnava tudi izkušnje, pridobljene pri izvajanju direktive RoHS 2, v skladu z njenimi splošnimi cilji in zahtevami glede pravne jasnosti.

2.2 Ocena učinka

2.2.1 Komisija je v poročilu o oceni učinka navedla, da bosta imela ponovna vzpostavitev sekundarnega trga in povečanje razpoložljivosti rezervnih delov za določeno električno in elektronsko opremo (EEO) naslednje pozitivne učinke:

- znižanje stroškov in upravnega bremena tako za podjetja, vključno z malimi in srednjimi podjetji (MSP), kot tudi za javne organe;
- dodatne tržne priložnosti za panogo popravil in prodajo na sekundarnem trgu;
- pozitiven socialni učinek, tudi za bolnišnice EU, ki bi zaradi ohranitve možnosti ponovne prodaje in nakupa rabljenih medicinskih pripomočkov po letu 2019 prihranile približno 170 milijonov EUR;
- okoljske koristi v smislu zmanjšanja nastanka odpadkov na splošno: z možnostjo podaljšanja uporabe EEO bi se odložila konec njihove življenjske dobe in odstranitev, s čimer bi se odložilo tudi nastajanje nevarnih odpadkov (OEEO). V večini primerov je okoljski vpliv proizvodnje dodatnih rezervnih delov zanemarljiv v primerjavi s prednostjo, ki jo ponuja možnost, da vsa oprema ostane v uporabi. Ta ukrep bo preprečil ustvarjanje več kot 3 000 ton nevarnih odpadkov na leto v EU, s čimer se bo podprla pobuda o krožnem gospodarstvu. Daljša življenjska doba EEO bo omogočila tudi dodatne prihranke energije in surovin.

3. Skladnost z veljavnimi predpisi s področja zadevne politike

3.1 Z obravnavanjem operacij na sekundarnem trgu je namen predloga ponovna vzpostavitev popolne skladnosti direktive RoHS 2 s splošnimi načeli zakonodaje EU o proizvodih.

3.2 Direktiva RoHS 2 dovoljuje, da bo EEO, ki ni bila zajeta v področje uporabe direktive RoHS 1, hkrati pa ne bi bila skladna z direktivo RoHS 2, še naprej na voljo na trgu do 22. julija 2019. Po navedenem datumu bodo prvo dajanje na trg in operacije na sekundarnem trgu (npr. ponovna prodaja) neustrezne EEO prepovedane. EEO, na katero vpliva to „dokončno prenehanje“ operacij na sekundarnem trgu, so medicinski pripomočki, instrumenti za spremljanje in nadzor ter druga EEO, ki je na novo vključena v področje uporabe. Ta ovira za sekundarni trg ni skladna s splošno uskladitvijo zakonodaje EU o proizvodih. Komisija zato predlaga odpravo „dokončnega prenehanja“ operacij na sekundarnem trgu.

3.3 Direktiva RoHS 2 ustvarja izjemo (od splošne omejitve snovi) za kable in rezervne dele za popravilo, ponovno uporabo, nadgradnjo funkcij ali nadgradnjo zmogljivosti skupin EEO, ki postopoma postajajo predmet njenega področja uporabe. Vendar EEO, ki je na novo vključena v področje uporabe in ne sodi med medicinske pripomočke ter instrumente za spremljanje in nadzor, ni vključena v seznam. Zaradi tega uporaba rezervnih delov po 22. juliju 2019 ne bo mogoča in bo prišlo do neupravičenega različnega obravnavanja. Komisija zato predlaga uvedbo posebne določbe za izključitev rezervnih delov iz omejitve snovi, tako da se kadar koli omogoči popravilo vse EEO, ki spada na področje uporabe direktive RoHS 2 in je bila dana na trg EU.

3.4 Direktiva RoHS 2 vsebuje seznam z 10 posebnimi vrstami opreme, ki so izključene iz določb glede „odprtega področja uporabe“. Ena vrsta opreme, ki je izključena („ne-cestni premični stroji, ki so na voljo izključno za profesionalne uporabnike“), zajema le stroje z vgrajenim lastnim virom energije. S to določbo so vrste strojev, ki so sicer identične, razvrščene v dva različna regulativna režima, in sicer le na podlagi njihovih različnih virov energije (vgrajen ali zunanji). Komisija predlaga spremembo opredelitve „ne-cestni premični stroji, ki so na voljo izključno za profesionalne uporabnike“, da bi vključevala tudi stroje na traksijski pogon.

3.5 Komisija predlaga tudi, da se zaradi pomanjkanja alternativ za nadomestitev na seznam izključene opreme dodajo orgle.

3.6 V okviru direktive RoHS 2 bi bilo treba za izjeme od omejitev snovi določiti omejeno trajanje.

3.7 Čeprav člen 5(5) ne določa posebnega roka za odločitev Komisije o zahtevkih za nove izjeme, je časovni okvir, v katerem mora Komisija odločiti o zahtevkih za obnovitev izjeme, določen na najpozneje 6 mesecev pred potekom izjeme, kar se je izkazalo, da v praksi ni izvedljivo. Skupaj z zahtevo, da se mora zahtevek za obnovitev predložiti najpozneje v 18

mesecih pred potekom izjeme, ta rok pomeni, da mora Komisija odločiti o zahtevkih za obnovitev obstoječih izjem v dvanajstih mesecih po vložitvi zahtevka, razen če posebne okoliščine upravičujejo drugačen rok. Upoštevanje tega roka je dejansko neizvedljivo zaradi več obveznih postopkovnih korakov, potrebnih za oceno zahtevka za obnovitev. Zato bi bilo treba določbo, ki določa časovni okvir, v katerem mora Komisija odločiti o zahtevku za obnovitev izjem, črtati.

4. Skladnost z drugimi politikami EU

4.1 Spremembe v skladu s sedanjim predlogom ne spreminjajo temeljnega pristopa direktive RoHS 2 in njene usklajenosti z drugo zakonodajo. Direktiva RoHS 2 in uredba REACH sta skladni z vidika medsebojnega učinkovanja politik.

4.2 Direktiva RoHS 2 je skladna tudi z drugo zakonodajo v zvezi s proizvodi, kot sta Direktiva 2012/19/EU Evropskega parlamenta in Sveta o odpadni električni in elektronski opremi ter Direktiva 2000/53/ES Evropskega parlamenta in Sveta o izrabljenih vozilih. Druga zakonodaja EU lahko vsebuje neodvisne obveznosti v zvezi s fazo uporabe EEO, vendar se ne prekriva z zahtevami direktive RoHS 2.

V Bruslju, 5. julija 2017

Predsednik
Evropskega ekonomsko-socialnega odbora
Georges DASSIS
